

Er Ísland fullvalda?

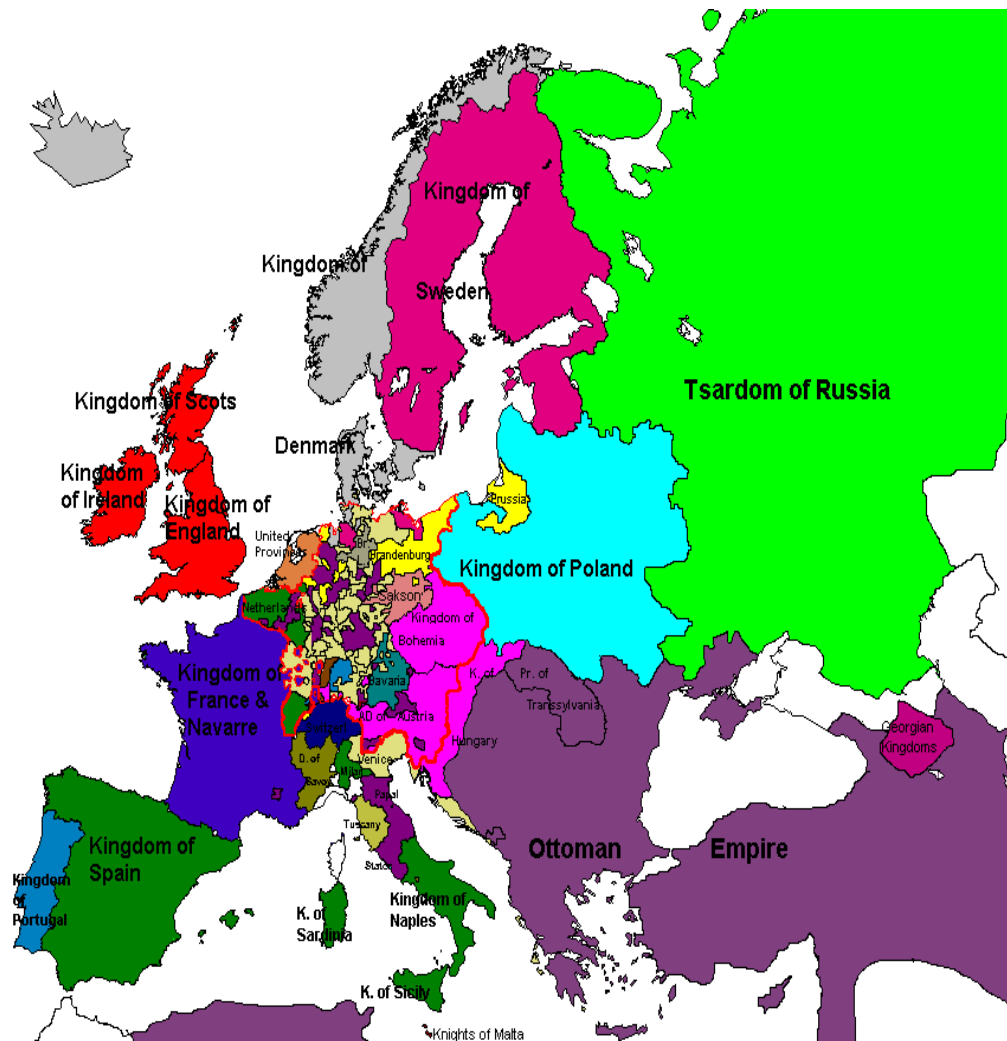
Eiríkur Bergmann
eirikur@bifrost.is

Ríkjakerfi Vestfalíu

- Friðarsamningarnir 1648
- Samfélag þjóða á grundvelli fullveldis
- Stjórnleysi
 - Ekkert vald ofar hinu fullvalda ríki
 - Frjálsir samningar

Fullveldi Vestfalíu

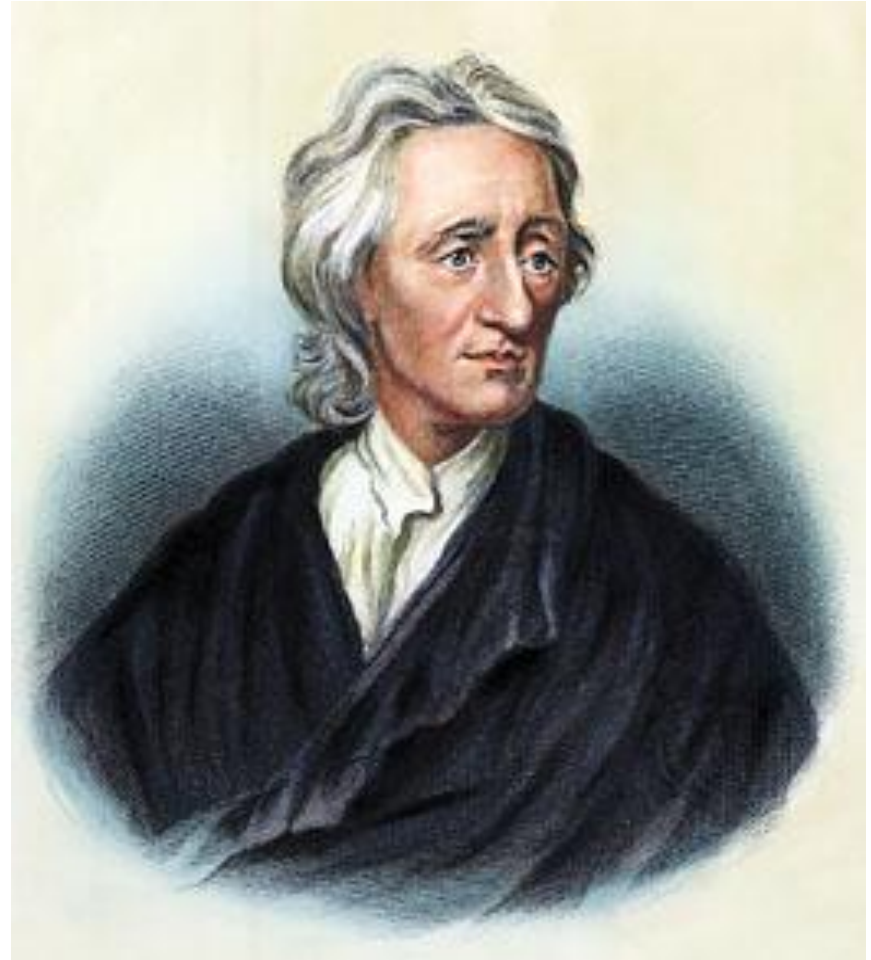
- Jean Bodin (1576)
 - Alráður fullvaldur
 - Lögmál guðs og náttúru
- Thomas Hobbes (1651)
 - Alráður fullvaldur en einnig samfélagssáttmáli
 - Fullveldi til að tryggja reglu
- Þegnar hafa ekki rétt til að bylta valdi

Samfélagssáttmálinn

- John Locke
 - Frjálsir menn í ríki náttúrunnar gera með sér sáttmála
 - Til að tryggja öryggi og eignarrétt
 - Fyrir þingræði
- Jean-Jaques Rousseau (1762)
 - Maðurinn fæðist frjáls en lendir í fjötrum
 - Fullveldið hjá einstaklingnum

Upplýsingin og þjóðernisstefnan

- Uppruni valdsins nú hjá þjóðinni
 - Eðlilegt að þjóðir myndi ríkisvald
- Framsal valds frá þjóð til fulltrúa
 - Þrískipting Montesquieu
- Bentham (1776)
 - Vani að lúta valdi

Átök og upplausn

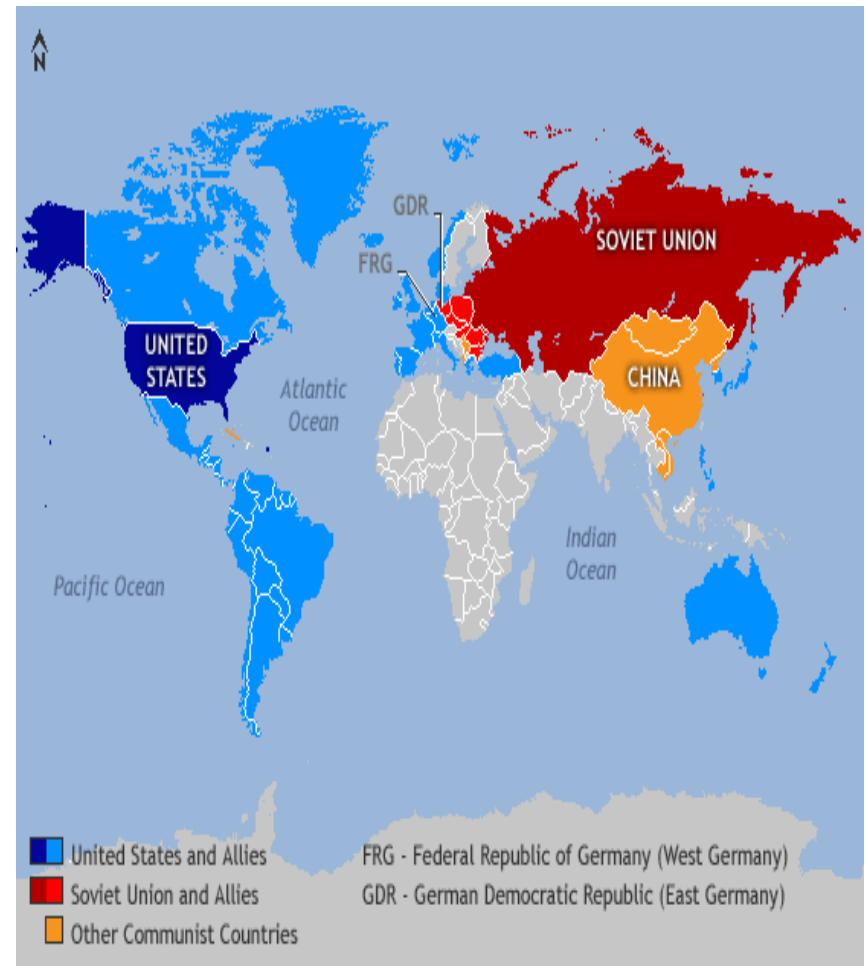
- Franska stjórnarbyltingin 1789
- Napóleonstríðin
- Vínarfundurinn 1815
 - Þýska sambandsríkið verður til
- Hundrað ára friður fram að WWI

Ný heimsmynd

- Eftir WWII
 - Þrjátíu ára stríðinu hinu síðara lokið
 - SP 1944
 - Bretton Woods
 - Evrópuráðið 1948
 - Heimsvaldatíma Evrópu lokið
 - Tvíþóla heimskerfi
 - Íhlutun Bandaríkjanna
 - NATO 1949

Fullveldi og alþjóðasamfélag

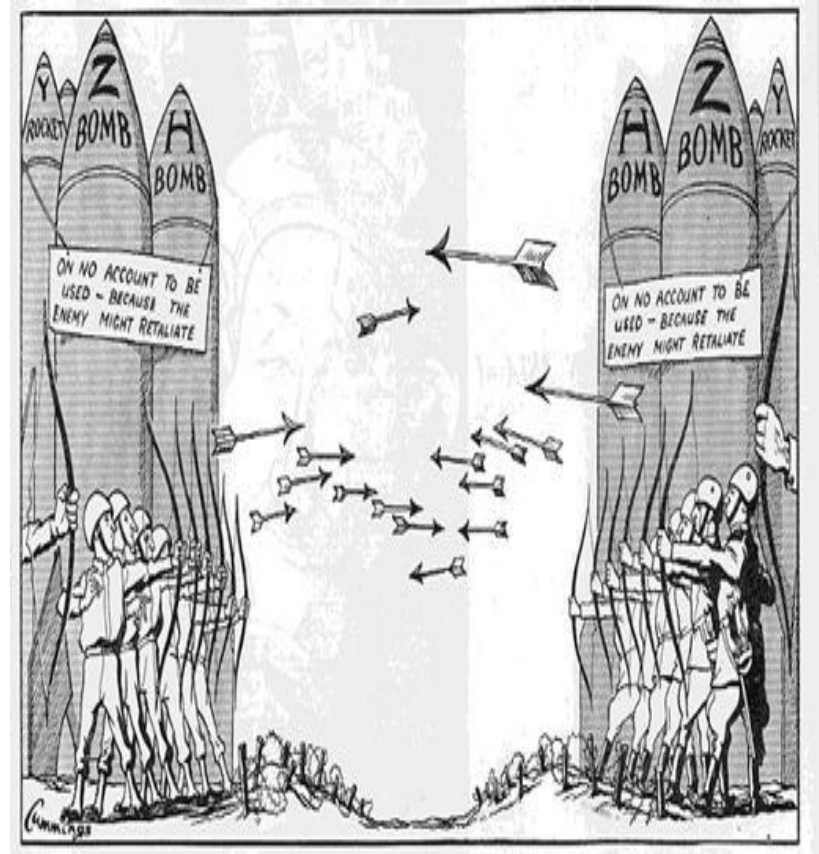
- Fred Halliday
 - Samkeppni ríkja á alþjóðavettvangi
- Zygmund Bauman
 - Líka standa vörð um menningarleg einkenni
- Hedley Bull
 - Viðhalda ríkjakerfinu, tryggja sjálfs-ákvörðunarrétt og stuðla að friði
 - Taka þátt í alþjóðakerfinu

Fullveldi og alþjóðasamfélag

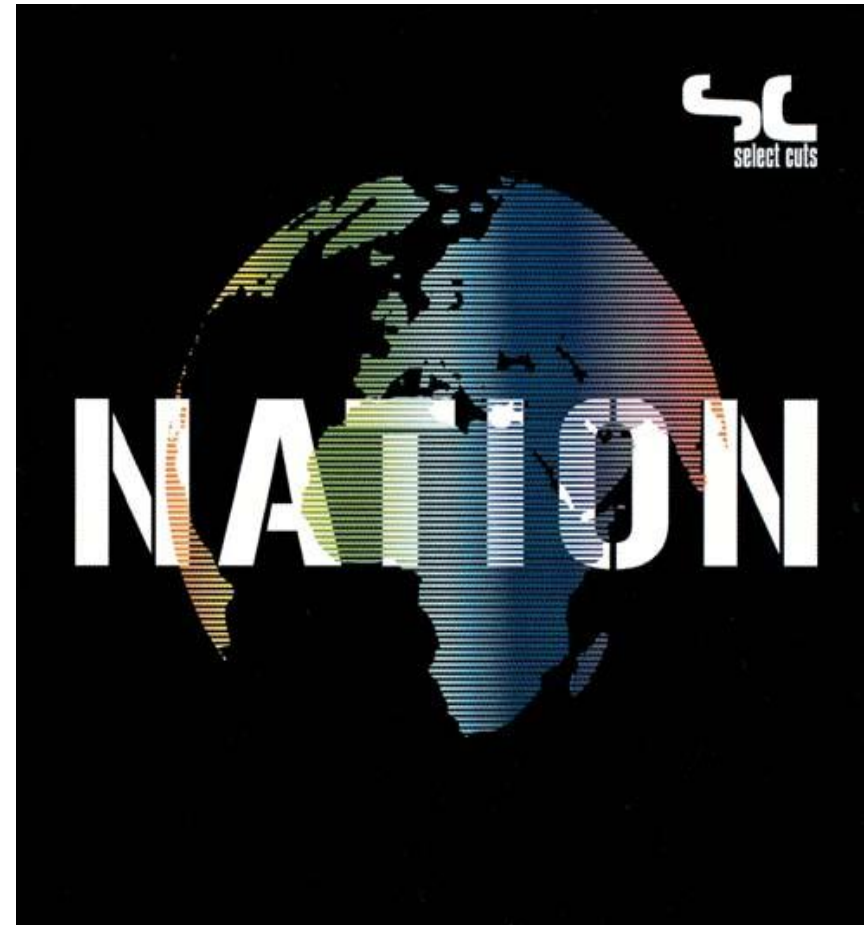
- Fullvaldur ekki alvaldur
- Fleiri markmið
- Lýðræðisleg áhersla
- Fleiri gerendur
 - Alþjóðastofnanir
 - Alþjóðalög
 - Alþjóðleg félagasamtök
 - Fjölbjóðleg fyrirtæki
 - Etc.

Hvað er fullveldi?

- Frelsi einstaklingsins?
- Frelsi þjóðar?
- Innra eða ytra fullveldi?
- Lagalegt eða pólitískt fullveldi?

Innra og ytra fullveldi

RIKIS
MÉLI
SÁMUNAR
RÁÐGAFINGAR
RÁÐGAFINGAR

- Tvær hliðar
 - Samfara hnattvæðingu
- Innri
 - Líkt og í Vestfalíu
 - Fleiri gerendur og utanaðkomandi áhrif
- Ytri
 - Rétt til þátttöku á alþjóðavettvangi
 - Viðurkenning annarra fullvalda ríkja
 - Réttur til að deila fullveldi

THE FRENCH DEPLOY TROOPS

Tengslin við Evrópu

- EFTA 1970, EES 1994, Schengen 2001
 - Formlega fyrir utan en raunverulega með (að mestu leyti)
 - 23 af 34 efnisflokkum nú þegar undir
 - Enn deilt um fullveldisáhrif EES
 - Afstaða stjórnvalda að EES feli ekki í sér framsal á fullveldi
 - Þó er neitunarvaldið óvirkt

Fullveldið og EES

- Áhersla á formlegt fullveldi
 - Samt ganga ESB-lög frammar íslenskum lögum
 - Raunverulegt framsal segir Graver
- Efasemdir annarra lögfræðinga
- Guðmundur Alfreðsson
 - „Þótt góðir menn hafi setið í sérfræðinganeftndinni geta þeir ekki búið til ný stjórnarskrárákvæði eða lagað til gömul, þannig að þau henti niðurstöðunni.“

Fullveldið og þjóðin

- Hvers vegna EES en ekki ESB?
 - Áhersla á innri hlið fullveldisins
- EES veitir De-facto ESB-aðild
 - Rof milli hugmynda um stöðu Íslands og raunveruleikans í Evrópusamstarfi
 - T.a.m. deilt um hlutfall lagagerða
- Fullveldisafsal nú þegar í EES
 - Rof á milli formlegs fullveldis og raunverulegs framsals á ákvarðanatöku

